

Domači Prijatelj

Mesečnik za odjemalce
Vydrove tovarne hranil, v Pragi VIII.

Letnik V.

Predplačati se ne more.

1. septembra 1908.

Vydrova otroška moka.

Hočemo li presojevati prednost našega novega izdelka, poslužite se gotovo znanja kemike, primerjajoč istega otroški moki, pri nas vpeljani in priljubljeni. Preglejte z nami kemično analizo posameznih izdelkov.

M o k a	Vode	Dušik. snovi	Masti	Ogljehidratov		Stani- čine	Pepela
				v vodi razpust.	v vodi nerazp.		
	‰	‰	‰	‰	‰	‰	‰
Nestletova*)	6'01	9'94	4'53	42'72	34'70	0'32	1'75
Kufeketova*)	8'37	13'24	1'69	23'71	50'17	0'59	2'23
„Astra“**)	5'99	14'94	5'99	48'91	20'88	0'48	2'55
„Tolokna“	do sedaj še ni znano.						
Vydrova***)	3'79	12'56	3'23	38'05	41'78	0'10	0'93

*) Po Dr. J. König: „Chemie der menschlichen Nahrungs- und Genussmittel“.

**) Po lastni izdaji.

***) Analiza analitičnega in užitninskega laboratorija c. kr. češke tehnične visoke šole v Pragi. (Predsednik prof. Jos. Hanuš).

V raztolmačenje teh številčk pristavljamo:

Vode, t. j. vlage ima otroška moka obsegati, kar je že itak razumljivo, kar najmanj, ker bi ji namreč škodovala v trajnosti. Kolikor manj vode obsega, toliko je tudi cenejši.

kajti na tehtnici se mora plačati tudi voda, katere si pa vsak lahko sam prida, kolikor je potrebuje. Toraj analiza izkazuje, da obsega Vydrova otroška moka jako malo vlage.

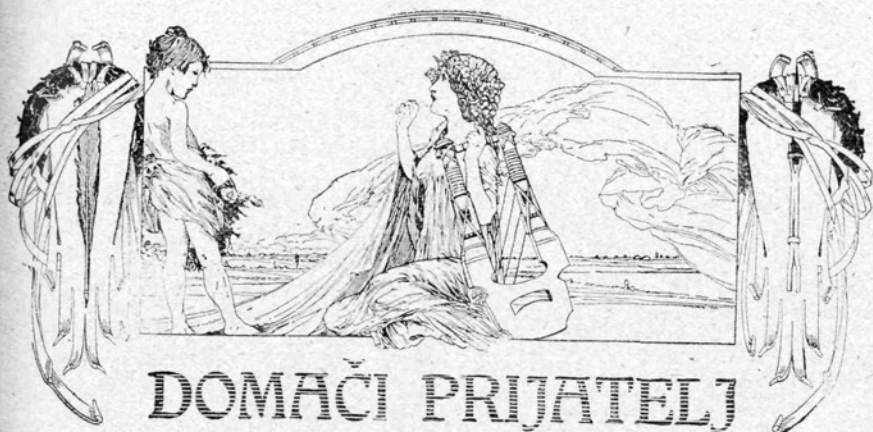
V obsegu **dušikovih snovi**, izkazujeji moki, kateri ovlada svetovni trg, Nestletova in Kufeketova značno razliko. Vydrova otroška moka daleč presega svetovno znano Nestletovo in stoji v največji bližini Kufeketovi.

Masti obsega Vydrova otroška moka množino, otroški moki ravno primerno. Potrebno je sicer mnogo masti, toda večja množina iste škodila bi moki v trajnosti, ker bi namreč zrumenela.

Pri **ogljehidratih** je za otroško moko najvažnejše primerno razmerje v vodi razpusljljivih k nerazpusljljivim: ne zahteva se toraj koničenje razpusljljivih v škodo nerazpusljljivih in tudi ne zmanjšanje množine razpusljljivih in nemirno stopanje množine nerazpusljljivih ogljehidratov.

Staničina je neprebavna tvarina, katera opuščja živila nepovžita. Potrebno je toraj, da bi je bilo v hrani kar najmanj, kateri zahtevi najboljše odgovarja Vydrova otroška moka.

Se v enem oziru se razlikuje Vydrova otroška moka od vseh ostalih in to razliko opazi vsakdo, ako ima gotove izdelke pred seboj, dasiravno se ta razlika v analizi ne omenja. To je način zamotanja. Dočim se vse druge dajajo v promet le v pločevinastih škatljicah ima Vydrova otroška moka zavitek papirnat. Zakaj? Edino z ozirom na konsumente, kateri žele kupovati le vsebino a nikakor ne plačevati še drago pločevino. Kakovost moke vsled papirnatega zavitka ne trpi prav nič, ako količakaj pazi kupec na opazko, natisnjeno na zavitku, da bi hranil moko na suhem. Nestori li to, no, pa bi mu tudi pločevinasta škatljica nič ne pomogla, kar se lahko prepričate s kateremkoli svojim izdelkom. Da bi Vydrovi otroški moki ne grozila izprijenost, so posamezni zavitki za prodajo manjši, kakor pri drugi moki: je toraj onemogočeno, da bi zavitek ostal tako dolgo načet, da bi lahko dobil kak duh ter je tudi zabranjeno, da bi v slučaju, ako se je vsled nepozornosti poškodeval en zavitek, pri tem ne trpela škodo cela vsebina. Brez da bi toraj naše papirnato zamotanje vsiljevalo za Vydrovo otroško moko kakšno posebno pozornost, naproti ostali v pločevini zaviti otroški moki, ima vendar kakor vidimo, za odjemalce mnogo prednosti.

DOMAČI PRIJATELJ

LETNIK V.

PRAGI, 1. SEPTEMBRA 1908.

STEV. 9.

KOMPOLJSKI:

OČE.

Usoda me je zanesla precej daleč od doma v tujo deželo. Živim med svojim narodom in vendar se včasih čutim tujca med tujci. Tupatam mi srce zahrepeni po ožji domovini, po kraju domačem, po domačih ljudeh. In takrat zasanja moja duša o prostrani dolini posuti z velikimi in lepimi vasmí. Vrstijo se rodovitna polja, zeleni travniki ter z grmičevjem zarasli pašniki. Tam ob robu pa šumijo temnozeleni gozdi, ki segajo prav do vrhunca dosti visokih gora, katere obkrožajo tisti košček zemlje in jo nekako ločijo od drugega sveta. — —

Lepo in prijetno je misliti na svojo domovino: često celo lepše in prijetnejše nego pa bivati v njej. Pred našimi očmi se vrsti slika za sliko, ena lepša in pestrejša od druge. Naša duša si jih je vstvarila v tujini, in zato je vsaka tako lepa, čista in brez madeža, kakor si jo je poželelo naše srce: v svojem hrepenenju ni gledalo toliko na resnico, kolikor na lepoto in prijetni občutek. —

Tako živim ob takih trenutkih, ko se zamislim v domači kraj kot tujec med tujci

Razveselim se, kadar zagledam človeka, ki je moj ožji rojak, kateremu je tekla zibelka v isti deželi kakor meni. Ljub in drag mi je, naj bode tega ali onega stanu, reven ali bogat. Morda se vidiva prvič oba kot tujca v tujini. In vendar sva drug drugemu domača, kakor bi si bila že stara znanca, že stara prijatelja. Pogovoriva se o svoji domovini, ki je tako draga in ljuba, četudi je ona morda še preje zapustila naju. — Potoživa si križe in nadloge, katerih je mnogo v domovini, brez katerih pa tudi v tujini ne moremo živeti.

Tako se naposled ločiva lažjih src in z utešenim hrepenenjem

I.

Pred nekaj leti sem spoznal na tak način nekega Ribničana, ki ima svojo obrt s suho robo v precej oddaljenem ponemčenem mestecu. Peljal se je mimo, in vstavil sem ga. Ker se je rabilo pri hiši ravno nekaj takih stvari, sva napravila malo kupčijo.

Ribničani so znani kot jako dobrodušni in odkritosrčni ljudje. Jaz jih še posebno rad poslušam zaradi njihove govornice, ki jo ohranijo neizpremenjeno, pa četudi bivajo leta in leta v tujini. Povsod isto zategovanje isto naglaševanje besed kakor v pravi domovini.

Tudi „moj“ Ribničan je tak dobrodušen možiček. Takoj me je spoznal po govornici. Razveselil se me je in dal takoj duška temu čuvstvu s svojo zgovornostjo.

„O, vi ste pa tudi Kranjec, gospod!“

„I, seveda sem.“

„Takoj sem vedel, ko ste izpregovorili, da niste tukajšnji rojak.“

„Kaj govorim tako po kranjsko?“

„Ne dosti; ampak veste, Kranjci se poznamo povsod, kamor pridemo.“

„Nič ne de; saj smo pošteni ljudje in se nam ni potreba sramovati svoje domovine.“

„To je pa res; to pa je resnica.“

Mož je za hipec umolknil in se popraskal za ušesi. Videlo se mu je, da ima še nekaj na jeziku; vendar je za trenutek pomišljal. Pogledal me je še enkrat s svojimi majhnimi in živimi očmi in že se je odločil.

„Saj ne zamerite, kaj ne. — Odkod pa ste, če smem vprašati?“

„Doma sem iz K . . .“

„Jej, na; potlej sva pa oba iz enega kraja!“ je vzkliknil vzradoščen. „Jaz sem pa pri Sodražci doma, saj jo gotovo poznate.“

„Da; некоč sem se mimo peljal.“

In govorila sva o domačih krajih in ljudeh, ki so bili obema več ali manj znani. Četudi leži moj rojstni kraj več ur oddaljen in že po naravi ločen od lepe ribniške doline, vendar sva si bila domačina v tujini. Moj rojak je govoril z vidnim veseljem; male, sive oči so se mu iskrile, in njegov priletan obraz je zardeval. Saj je govoril o domovini.

Za nekaj časa sva zapustila kraj domači ter sva se povrnila k samemu sebi, k sedanjosti. Možu je ugasnil plamen v očeh in zresnil se je vzradoščen obraz.

„Veste, jaz imam tudi enega sina, ki študira.“

„Tako. Se dobro uči?“

„E, glave je dobre; saj Ribničani tako nismo preveč zabiti.“

„Ljudje pa pravijo drugače.“

„Pa naj govorijo, kar hočejo; saj sami vedo, da ni res. Ko bi bili tako kratke pameti, bi ne šli tako daleč po svetu. — Pa ravno zdaj mi dela ta sin preglavice.“

„Kako to?“

„Maturo je napravil, in pomislite, zdaj hoče iti prostovoljno za eno leto k vojakom.“

„Vi ga pa silite v lemenat?“

„Ne; četudi bi rad videl, da bi šel. Siliti ga pa ne maram nikamor. Naj gre, kamor hoče; ne rečem mu ne besedice. Le k vojakom ni naj ne hodi. Cesar ga bo že tako poklical sam, kadar bode čas; kaj bi se mu še ponujal. Kamorkoli gre, ga bóm še podpiral; če gre pa k vojakom, ne dobi niti vinarja ne. Vse to sem mu že povedal. Pa mislite, da si da kaj dopovedati. Prav nič ne; vedno goni svoje. Pravi, da bo čez eno leto že oficir.“

„Pa misli ostati vedno pri vojaki?“

„Ne; pravi, da gre potem v drugo službo. Samo k orožnim vajam bo še hodil pa kot oficir, ne kot prostak. — Jaz ne morem vse te stvari prav razumeti in mu ne vrjemem dosti. Naka, za oficirja pa nisem dal študirati svojega fanta.“

Mož se je v jezi nekoliko ogrel. Zopet je gorel obraz; a čisto drugače, kakor preje, ko je govoril o domovini. To ni bil več ogenj ljubezni do domovine, temveč plamen jeze in nevolje.

Jaz sem mu poskušal razložiti prednosti enoletnega prostovoljstva. Slušal je malo začudeno, vendar mu ni hotelo prav iti v glavo. Zmajeval je in še vedno trdil, da mu ne da niti vinarja, če gre k vojakom.

„Če je on tako trmast, bom pa še jaz,“ je pristavil nevoljen.

II.

Drugo leto sva se zopet dobila na cesti, ko je peljal svoje blago na sejem v bližnji trg. Že od daleč me je spoznal in pozdravljal radostnega obraza. Vstavil je konjička in zopet sva govorila.

Med tem časom, kar se nisva videla, je bil mož tudi nekaj dni v svoji domovini. Pravil mi je o vsem, kar se je važnega dogodilo tam doli v nekaterih letih, ko je bil on od doma. Le o svojem sinu ni črnil niti besedice.

„No; kaj pa je z vašim sinom?“ sem ga vprašal končno.

„Moj sin? Ta je cel — falot.“

„Je le šel prostovoljno k vojakom?“

„Seveda je šel. Vse odgovarjanje je bilo zaman.“

„Kje pa je?“

„Tam nekje na Češkem. To me še najbolj jezi. Če je že hotel napraviti to neumnost, saj bi bil šel lahko kam bližje. Pa jo je potegnil tako daleč.“

„Kako pa to?“

„Malo je prismojen, kaj bi rekel drugače. Pravil je, da se bo tam naučil češkega jezika.“

„To ima pa popolnoma prav.“

„Tako?! Vi tudi tako mislite?“ in pogledal me je malo ostro in začudeno. „Res je dobro, če ve kaj več jezikov. Pa pomislite; jaz imam več stroškov, kakor bi jih imel, če bi bil bližje.“

„Kaj ga vendar-le podpirate?“

„I, seveda ga. Kaj pa hočem? Jaz sem mu oče in kdo bo skrbel zanj, če ne jaz. Vsak mesec gre en petdesetak. Denar se mi smili, a sin se mi smili še bolj. Naj bo v božjem imenu še to leto. Bom videl, kaj bo ž njim. Potlej je pač amen za vselej.“

Prevzela ga je lahka otožnost ter se mu je izvil globok vzdihljaj iz širokih prsi.

„Pa je bil še kaj doma kot vojak?“

„Seveda je bil ravno za Veliko noč. Ej, to vam je dečko, da ga je veselje gledati! Človek ga mora biti vesel vsak in cesar menda tudi.“

In zopet se mu je zjasnil prej resni obraz. Zadovoljno se je nasmehnil ter pognal konjička.

III.

Pred kratkim je naneseł slučaj, da sva zopet govorila skoraj po dobrem letu. Peljal se je mimo iz sejma s svojo robo, katere ni bil razprodal. Tekom teh let se ni prav nič postaral. Še vedno tisti zdravi in polni obraz z dobrodušnim izrazom. Le pri sencih, so se mu začeli beli lasje.

To pot pa ni bil videti tako zadovoljen. Ali je bila vzrok slaba kupčija ali kaj?

„No: kako je kaj?“

„Zahvalim gospod. Dobro bi bilo hvala Bogu, ko bi se ne bilo nekaj zgodilo pred kratkim.“

„Kaj pa?“ sem vprašal nekoliko prestrašen.

„Veste, oni teden sem se bil napil.“

„Saj to še ni taka nesreča.“

„Seveda ni, ko bi se ne bilo še nekaj drugega zgodilo pri tem.“

„Pa vam ni videti, da bi ga posebno radi pili.“

„Ej; pijem ga že rad, pa samo toliko, kolikor je potrebno. Pijan pa nisem bil gotovo že deset let tako kakor zadnjič. Peljal sem se iz sejma in mi ni bilo nekaj prav v želodcu. Morda sem kaj takega jedel, ali kâli. Pa se vstavim v obcestni gostilni,

dam konju jesti ter stopim notri. Tam pa vidim tistega „Florijana“, o katerem pravijo, da je dober za želodec. Izpil sem ga tri male čašice. Potlej je pa prišlo še nekaj družbe. Ta in oni ponudi piti, da za vino in ti moraš tudi nekaj dati, če nočeš biti umazan. Tako sem potem pil nekaj piva in nazadnje celo vino. In vse to me je bilo tako prevzelo, da sem pozabil na konja in na vse“

„No, in konj“

„E, prav nič se ni zgodilo. Konj je pameten in ne gre nikamor, četudi ni tako suh, kakor vidite. Kdaj je pa še imel Ribničan neumnega konja, kaj? — Ampak ravno takrat je zlodej prinesel od nekod orožnika. Videl je stati konja samega na cesti. Pride notri, me vsega popiše, in ravno te dni sem moral plačati desetak kazni.“

„Da le hujšega ni bilo. Tisti desetak boste že pozabili.“

„Kaj? vrag po desetaku! Če bi šli vsi trije, ki sem jih zaslужil tisti dan; prav nič bi mi ne bilo žal. Bom vsaj vedel za drugič.“

„Kaj pa je potem takega?“

„Glejte: že šestdeset let bom star in še nikdar nisem bil kaznovan ne za en vinar, ne z eno uro zapora. Zdaj pa naenkrat, pa ravno zdaj.“

„Saj to ni tako huda kazen in tako sramotna.“

„Seveda ni; saj zame, starega norca, mi ni tako nič. Ali bojim se, da bo ta moja neumnost škodila mojemu sinu. Samo zato mi je.“

„Kje pa je vaš sin?“

„O, dobro mu je. Pri vojakih je napravil vse z odliko. Zdaj je pa v Ljubljani v cesarski službi pri vladi ali kje. Že zdaj spočetka ima stopetdeset kron na mesec. In potlej bo imel še več, če ga nisem spravil jaz s svojo neumnostjo ob službo.“

„Kako to mislite? Ker ste bili pijani in kaznovani, zaradi tega menite, da bo zgubil svojo službo?“

„Tako mislim, da. Pomislite, če zdaj ta oblast piše oni oblasti v Ljubljano, da sem bil jaz kaznovan. Saj potem ne morejo taki gospodje obdržati mojega sina v službi, ker ima takega očeta!“

Nasmehnil sem se skrbnemu očetu. Potolažil sem ga, da je lahko brez vsake skrbi. Ko bi se prav zvedelo, ne more sinu kaj takega prav nič škodovati v njegovi službi. Sploh pa takih stvar ne piše nihče naprej.

„Torej vi pravite, da res ne bo imelo to nič slabih posledic za sina?“

Vprašal je začudeno in z napetostjo čakal mojega odgovora.

„Prav nikakih ne; meni lahko vrjamate.“

„Hvala Bogu! Tako me je to skrbelo ves čas, da še ponoči nisem imel pravega miru. Nalašč sem mislil ostaviti pri vas ter

vas povprašati o tem. Vi gotovo veste in mi bolj po pravici poveste, kakor pa kdo drugi. Saj ste domači.“

„Radi tega lahko mirno spite brez vseh skrbi.“

„Da je le tako; vam vrjamem, drugemu bi najbrže ne. Hvala lepa.“

Skrbnemu očetu se je razvedril naguban obraz, ko je slišal, da ni nevarnosti za njegovega sina, da mu ni škodoval v njegovi službi s svojim malenkostnim prestopkom. Pognal je in oddrčal vesel po beli cesti.

Jaz sem pa zadovoljno stopal proti domu v tujini. Moja duša se je zopet zamislila tja v domače kraje, ki imajo zame toliko krasote, in kjer prebiva morda še več takih očetov, ki skrbijo tako za svoje otroke. Blagor njim in njihovim otrokom..

JANKO LAVRIN.

VZDIH.

Po brezmejni noči
brez cilja, brez moči,
brez upa, nade naj
v večni blodim tu temoti?
Bo li konec temu? in kedaj, kedaj?
Ah, da le jedna zvezda na življenja poti
sred neba črnega zasije mi,
izpelje iz laži, odkrije goljufije mi,
pokaže pot v svetel dan! . . .
Zastonj! . . . Ne veš da v temi rojen si,
da za temo odgojen si . . .
da vse zaman . . . zaman?! . . .

ZVORAN ZVORANOV.

NARODNA PESEM.

Tam doli čez polje
gre fantič vesel,
ves židane volje
si žvižga in poje
nemara še sam
da ve ne zakaj . .

O kaj, da jaz nisem
več fantič vesel,
da šel bi čez polje,
si žvižgal in pel
ves židane volje
in ne bi še vedel

kaj žalost in bol je,
ki srce mori! . . .

IVAN PUCELJ:

ATENTAT.

Amerikanski svetovni časopisi so nekaj prav posebnega. V prvi vrsti so največji med vsemi listi; zraven tega pa so najpopolnejši, najzanesljivejši, najhitrejši in najobjektivnejši v poročanju, najtemeljitejši in najglobokoumnejši v člankih in razpravah, nezmotljivi v trditvah, najobsežnejši in najzanesljivejši v prorokovanjih, nedosegljivi v kritiki, nepodkupljivi v politiki in osebnih zadevah, najbogatejše založeni z izvirnimi ilustracijami, najbolj dovršeni glede tiskarske opreme, najdražji za in-rate ter najbolj kavalirski pri izplačevanju honorarja svojim nebrojnim sotrudnikom. Razven navedenih lastnosti diči svetovne amerikanske časopise še nebroj drugih najizbranejših čednosti, katerih naštevanje pa bi bilo le čisto navadno ponavljanje onega, kar pišejo imenovani listi ob vsaki potrebnih in nepotrebnih priliki o sebi, menda po znanem pregovoru „Dobro blago se samo hvali.“

„Chicago American“ je takšen svetoven in splošen ugled uživajoč list. Izhaja še ne dolgo in zato si z vsemi svojimi mladimi močmi prizadeva, da bi v najkrajšem času prekosil, nadkrilil in potem izpodrinil vsega spoštovanja vredne tovariše. Moči pa ima čudovite. Iz pol parkeljca leve zadnje noge najneznatnejše amerikanske mušice zamore napraviti kar po več slonov in fotografijo izbruha vulkana Pelee na otoku Martinique je prinesel že dve uri po katastrofi.

Poleg takih vsakdanjih in lahkih stvari pa so pri svetovnih amerikanskih časopisih zmožni tudi pravih pravcatih čudežev, katere pa hranijo le za važne in izvanredne dogodke.

Poslopje lista „Chicago American“ stoji v eni najobljudenejših ulic. Veliko je in prostorno in v vsakem človeku mora vzbujati spoštovanje. Preko celega pročelja je razvlečen naslov listov v tolikih črkah, da seže začetnica od drugega v peto nadstropje. Ob straneh in pod napisom pa je razvrščenih kakih 20 do 30 izbranih pridevnikov hripave angleščine, preganjenih v blagolasne superlative in razvrščenih tako, da ne more nihče skozi ulico, da bi ne prebral najmanj pet teh priveskov. Ti pridevniki amerikanske samohvale so s svojimi prazniškimi oblikami vred že nekakšen program časopisa, hkratu pa tudi kazalo njegove vsebine.

V četrlek 14. aprila 1902 je bil prav lep in prijazen dan in gorko pomladansko solnce je z velikim uspehom vabilo meščane venkaj v probujajočo se naravo. Ob takih dneh človeka v zaprtih prostorih delo prav nič ne veseli, zlasti pa je nadležno sedeti pri pisalni mizi. Tudi v prostorih svetovnega amerikanskega časnika „Chicago American“ so sedeli sotrudniki le stežka pri svojih mizah, gledali z velikim dopadanjem skozi okna v jasni pomladni popoldan in zevali od dolgega časa.

Bilo je ob tričetrt na tri, ko je dospela v odelek za „Inozemske vesti“ naslednja brzojavka:

„Madrid, 14. aprila. — Danes dopoldan je udril neznan človek v kraljevo palačo in umoril mladega kralja. Dvorna policija prišla morila.“

Pri brzovaju službo opravljajoči urednik se je zasmehljaj s tistim običajnim zadovoljnim smehljajem, ki igra navadno na obrazu vsakega časnikarja, ko izve senzacionalne in redke novice. Dvignil je ponosno glavo in se obrnil proti šefu svojega odelka in javil s prijetno iznenadenim glasom: „Atentat!“

Pri oknu se je zgenila nad svojim pultom bleda žurnalistka in radovedno vprašala:

„Ali na Ruskem?“

„Ne, to pot na Španskem!“

Šef je pristopil bliže in prečital brzojavko. Pogladi si je redko brado in se potuhnjeno nasmehnil. Čez nekaj časa je ukazal: „Vprašajte za podrobnosti!“

Pri brzovaju službo opravljajoči urednik je naglo izpolnil povelje, šef odelka za „Inozemske vesti“ pa je telefoniral o atentatu gori v peto nadstropje generalnemu managerju. Tega ni bilo na svojem mestu. Njegovega asistenta in vodjo odelka za „Članke in razprave“ pa je ta vest silno vzmenirila. Povprašal je naglo v vsa druga odelka uredništva, potem v tiskarno, v upravnništvo, v slikarski odelek — generalnega managerja ni bilo nikjer. Asistent je telefoniral tudi na dom, toda generalnega managerja ni bilo prav nikjer. Vraga, kaj storiti? Time is money! Za pristnega Amerikanca se tudi ne spodobi dolgo razmišljati.

Asistent je prisopihal v odelek za „Inozemske vesti“, kamor je došla med tem časom že druga brzojavka: „O atentatu še nič podrobnosti. Kralj še ni umrl. Morilec zaprt, anarhist je iz Patersona, španskega ne zna nič. — Vaš poročevalec.“

Asistent je bil silno razburjen. Prestopil je parkrat, potem pa je kar bruhalo iz njega: „Extra Edition!“

Peresa so zaškripala, asistent pa je hitel naročat v slikarski odelek fotografijo za prvo stran.

Uredništvo je imelo v hipu dela polne roke. Nekateri so listali po leksikonih, dvornih katalogih in starejših letnikih, drugi so podaljševali brzojavke ali pa pripisavali čisto nove, nedosežne po originalnosti in bujni fantaziji amerikanskega časnikarja, tretji so pisali razprave in hvalili v splošnem vse vladarske rodovine, še posebno pa špansko, asistent sam pa je napisal ogorčen članek o anarhistih. Jedro krvavega članka je bilo: Vse anarhiste naj se takoj obesi, Paterson pa naj se s petrolejem polije in zažge.

Potne kaplje so mu stale na čelu, njegovo srce pa se je veselilo vspeha, ki ga bo zopet danes dosegel „Chicago American“.

Uro pozneje je izšlo posebno izdanje lista. Na prvi strani se je blestela pod velikimi, rdečimi in črnimi črkami slika mladega Alfonza XIII., okrog slike pa so bile razmetane kadeče se

bombe, bodala, noži in revolverji. Dečki so prodajali to izdanje s posebnim vspehom, stroji jih kar dovelj niso bili v stanu natisniti.

Ob 4. uri je došel na svoje mesto generalni manager. Posebno izdanje „Chicago American“ je čital že med potoma in zato je prišel na svoje mesto z neobičajno naglico. Najprvo se je podal v odelček za „Inozemske vesti“.

Šef odelka mu je naznanil: „Se nič novega. Vprašali smo že dvakrat, pa je kabelj oddan.“

„All right! Kadar dojde kaka nova brzojavka, telefonirajte mi jo nemudoma gori!“

Asistent je sedel pri svojem pultu in notranje zadovoljnosti mu je obraz kar zažaral, ko je vstopil generalni manager. Poročal mu je takoj o posebnem izdanju, generalni manager pa je zamahnil nevoljno z roko, ker ga je očitvidno jezilo, da ga ni bilo pravočasno na svojem mestu.

Nekaj hipov pozneje je telefoniral šef oddelka za „Inozemske vesti“ naslednjo brzojavko, ki je bila došla ravnokar iz Madrida:

„Atentata ni bilo. Podlago govoric je dal naslednji slučaj: V predvežje kraljeve palače se je posrečilo priplaziti nekemu slaboumnemu Francozu. Dvorna policija ga je prijela in natančno preiskala. V žepu so našli molitveno knjižico in par orehovih lupin.“

Generalni manager je naježil obrvi, asistent pa je bil rdeč, kakor kuhan rak.

„Meni se je takoj zdelo, pravzaprav meni je bilo takoj jasno, da ne bo nekaj prav, ko sem zagledal posebno izdanje našega lista. Kako ste se drznili brez mene odrediti „Extra Edition“?“

„Ker, ker vas ni bilo in ker se je mudilo!“

„Vi veste, da se mora kaj takega mene vprašati. kaj ne?“

„Ker vas pa ni bilo nikjer!“

„Prosim predvsem, bodite tako uljudni, pa me poslušajte če vam kaj pripovedujem. Zapomnite si: kaj takega morate drugič mene vprašati. Zakaj sem potem jaz tukaj, če vse lahko opravite brez mene!?“

Generalni manager je umolknil in gledal zamišljeno proti stropu. Morda si je skušal sam odgovoriti na svoj zadnji stavek. Asistent pa je preklinjal v svojem srcu anarhiste, ki se še španskega kralja ne upajo umoriti.

Pred večerom je vprašal generalni manager nejevoljnega asistenta: „Kolikov iztisov posebnega izdanja pa se je prodalo?“

Nazaj je došel odgovor: „322.800 iztisov.“

Generalni manager se je zasmejal, zasmejal se je tudi asistent in zdelo se je, kakor bi se ta smehljaj razlil po oblekah obeh gospodov, po mizah in pultih, po zidu, po omarah, po zraku, vsepovsod — — — —

KORITNIK.

VERZI.

I.

Jesen je pred vratmi in moja ljubezen
tako zapuščena na pragu stoji.
in trka in prosi in moli in kliče —
mraz mi je samki, o dragi odpri!

Glej, solnce sijalo bo v tvoje življenje
smejalo se v rožah bo širno polje,
ponosno kipela bo himna življenja
v trenutkih ljubezni čez tvoje srce. —

Južna bo dihala sapa čez polja,
rože odela v bogati bo kras,
čelo bo tvoje, izmučeno, blede
božal nebeški dih žametnih las . . .

II.

Tvoja mladost je vsa nežna, nedolžna,
kot roža ki vrt jo ljubezni goji,
kot ljubim te silno verjemi mi, Anica,
tvoje mladosti srce si želi.

Tvoje brezskrbne, vesele, prešerne,
sladke lepote nedolžnih let —
krasnih oči in ljubezni verne,
lic, ki poljublja ti makov jih cvet!

III.

Sladke so boli, sladkó hrepenenje,
sladke solzé, ki jih lije srce,
sladka ljubezen, ki ljubi življenje,
tvoje oči so še slajše od nje.

Enkrat samó je iz milosti vzknila
roža božanska sred blaženih polj —
solza je angeljska nanjo kanila,
sladko je roža občutila bol. — —

Bila je roža v ljubezni oprana,
solza je pesnikov bila poljub,
pesem je bila ta roža nazvana,
bol je rodila jo, dvignil jo up . . .

IV.

V mojo dušo vso divjo, nemirno,
sije ljubezni veliki dan,
klijejo rože in rdeči cvetovi
dihajo rahlo čez praznično plan.

Solnce nebeško, mi luč je prižgalo
v noči samotni na blaženo pot —
dekle nedolžno mi roko podalo,
spremlja ljubezen me, angelj sirot — —

J. P.

PRVA NAGRADA.

HUMORESKA.

Vsa v ognju je prihitela 16letna hčerka inženirja Glanke domov in pokazala svoji materi najnovejšo številko „Ženskega preporoda“ rekoč:

„Glej, kakšno iznenadenje! Kaj tako originalnega še ni videla cela Evropa. Le beri!“

Radovedna je odložila gospa Glanka roman, vzela list v roke ter čitala:

„Cenjene naročnice in somišljenice!

Uredništvo razpisuje za pet najlepših naročnic nagrade in sicer I. nagrada 500 kron, II. nagrada 400 kron, III. nagrada 300 kron, IV. nagrada 200 kron, V. nagrada 100 kron. Pogoji so: Do 1. maja pošljite svojo fotografijo s potrditvijo o plačani naročnini frankovano na uredništvo. Slike in imena nagrajenih bodo v junijski številki. Želimo vsem veliko sreče!

Uredništvo „Ženskega preporoda“.

„In ti se hočeš tega udeležiti, Mira?“

„Seveda, to se samo ob sebi razume! Pomisli 500 kron, to je lep denar!“

„In če nič ne dobiš?“

„Nič? Mama, ti se norčuješ, čisto gotovo dobim najmanj 100 kron.“

Tako se je pletel pogovor dalje, dokler ni prišel stari gospod Glanka domov. Kuharica je prinesla kosilo in ned jedjo je povedala Mira očetu, kaj da namerava. Ta je pa rekel, da mu je to vse eno, naj le naredi kar hoče, kajti dobila nebo niti vinarja.

Mira je bila malo užaljena, a misli so ji prešle kmalu drugam. Premišljevala je, katero fotografijo naj upošlje. Imela jih je več, a prav zelo ji ni nobena ugajala. Sklenila je torej prositi mamo, naj bi se šla še enkrat v novi svetlomodri obleki fotografirat. Po kosilu je šel gospod Glanka sprehajati se v drevored in tam pokadil par smokk.

Tu je Mira razodela materi svojo željo in sklenile so, pustiti Miro drug dan še enkrat fotografirati. Nato se šle na sprehod.

Popoldne je hišna pospravljala Mirino sobo in našla na mizi „Ženski prepoved“. Radovedna, kakor je bila, je začela gledati list in brala tudi članek o nagradah. Ker se je šlo za par sto kron, je šla še tisti popoldan naročiti zase „Ženski prepoved“ na pol leta in oddala ob enem tudi svojo fotografijo z podpisom pri uredništvu. Imela je trdno upanje, da dobi vsaj zadnjo nagrado, kajti vedela je, da njen okrogli in mični obrazek nikakor ni grd. Ko je vse dobro opravila, je šla, sama s seboj zadovoljna, po mestu okoli ter gledala izložbe. Ko pa je zapazila na nasprotni strani trga svojo gospo in Miro, je hitro zginila v gruči ljudij, ter naglim korakom hitela skozi neko stransko ulico domov.

Zvečer je bilo v Glankini hiši vse veselo. Mira in njena mati, pa tudi hišna je mislila na prvo nagrado in že upanje samo jim je napravljalo veselje. Hišna, ki je od Mire zvedela, da se tudi ona poteguje za nagrade, se je sicer v začetku ustrašila, a upanje ji ni izginilo. K Glankovim je prihajal večerjat nek reven šestošolec, ki jim je bil nekoliko soroden. Temu je blebetava hišna povedala, da bo Mira uposlala fotografijo, in da upa na prvo nagrado, da se pa tudi sama poteguje za nagrade, o tem ni nikomur črhnila besedice, ker se je bala, da jo bodo ljudje, katerim bi to povedala, zasmehovali, če bi ničesar ne dobila.

Drugi dan je po posredovanju znanega šestošolca vedela cela šesta šola, da se poteguje Mira za nagrade. Smeha in dvotipov ni bilo ne konca, ne kraja. Edino eden šestošolec, strasten amateur-fotograf, ta je stal pri nekem oknu, gledal zamišljeno na cesto in se nenadoma zasmel, kakor človek, kateremu šine kaka izborna misel v glavo.

* * *

Prišel je 1. maj. Mira je že zdavnaj odposlala svojo fotografijo in čakala 1. junija. Sredi maja je nekega popoldne, ko je bila Mira sama doma, potrkal nek mlad gospod s priročnim fotografskim aparatom v levici na vrata stanovanja inženirja Glanke. Mira je šla odpirati in začudeno pogledala prijaznega gospoda.

„Oprostite, ali imam čast, govoriti z gospodično Miro Glanko?“

„Da, ta sem jaz! Prosim, kaj bi pa radi od mene?“

Tu ji pove gospod, da je poslan od uredništva „Ženskega prepoveda“. Ona je dobila prvo nagrado, a po nesreči se je razlilo čez njeno fotografijo črnilo. Ker pa taka fotografija za tisk

ni sposobna, prosi uredništvo, da se da še enkrat od njega foto grafirati, ker drugače ne morejo dati njene fotografije v list. Ko je Mira to čula, je bila čisto neumna vsled veselja. Pustila se je takoj fotografirati in šla nato svoji materi nasproti, ker je vedela, da pride od ravnatelja Bergerja skozi drevored nazaj. Vsa v ognju ji je povedala, da je dobila prvo nagrado in delala naklepe, kaj da si bo vse z denarjem kupila.

Črez par dnij so vedeli vsi sorodniki in znanci rodbine Glanka, da je dobila Mira prvo nagrado. Vsi so se čudili, da nima „Ženski prepored“ nobene lepše naročnice kot Miro. Tudi dijaštvo so je čudilo tej razsodbi uredništva, samo en šestošolec se je na skrivnem smejal iz dna srea . . .

* * *

Prvi junij je napočil in težko pričakovana številka je izšla. V Glankovo hiši je prinesel to pot raznašalec časopisov dve številki, eno za Miro, drugo za njihovo hišno.

Zmagonosno je Mira odtrgala zavitek in listala po številki. Razburjena je iskala svoje slike a našla je ni ne spredaj ne zadaj. Smrtni pot ji je stopil na čelo. Kakor od strele zadeta je čitala vsa imena, a njenega ni bilo med izvoljenimi. In zadnja nagrada? Dobila Marija Zavornik. Nad imenom je zapazila fotografijo hišne.

„Ne, to je pa že preveč!“

Vsa divja od jeze se je oblekla in letela na uredništvo vprašat, zakaj so jo pustili še enkrat fotografirati, ko ji vendar niso dali nobene nagrade. A tam so ji začudeni povedali, da o onem fotografu nič ne vedo, da si je pa lahko mogoče kdo kako šalo izmislil. Jezna, da se je skoraj jokala, je odšla domov. Na nasprotni strani ceste je pa šel nek šestošolec in potuhnjeno gledal Miro ter naglo odšel proč.

Kaj da je rekla gospa Glanka in kaj so si mislili sorodniki, ni težko uganiti. Smeha po mestu pa ni bilo ne konca, ne kraja, a nihče se ni tako smejal, kakor oni šestošolec, ki si je to šalo izmislil.

R. ROMANOV.

SVIDENJE.

Skoro ne vem, ljubica,
če to si ti!
Tak tuje, neznane
so tvoje oči.

Skoro ne vem, ljubica,
če to sem jaz,
tak truden, izmučen
je moj obraz.

Skoro ne vem, ljubica,
kaj in zakaj,
ko je tak daleč
tisti maj — —

ORIN:

KMEČKA PESEN.

Polje mi pokriva slanča
a po polju gre mi Hanca,
Hanca, moje ljubko dekle.

Čakaj me, počakaj, Hanca.
Veš mi li, zakaj je slanča,
Hanca, moje ljubo dekle?

Tam ob gozdu se zabéli.
kakor da bi zvončki cvéli
Hanca, moje ljubo dekle.

Da bi videl, če si pridna,
če si pridna, ne zavidna,
Hanca, moje ljubo dekle.

Pa rdi ji mekko lice
in poslušaj moje klice
Hanca moje ljubo dekle.

Tvoje pa blišči se krilce,
sreče voščiš vsem obilce,
Hanca, ti boš moja ženka!

Pridna ne le si mladenka,
tudi mene imaš rada,
hočeš, da se spolni nada,
Hanca moja; Hanca mlada,
Hanca, ti boš ljubka ženka.

ZOFKA JELOVŠEK:

V ATELJEJU.

„Doma sem bil pretečeni mesec“, je pripovedoval Tine Ahčin prijateljem, ki so bili zbrani v njegovem skromnem, revnem ali zelo mično urejenem slikarskem ateljeju. „Doma sem bil dva tedna. Pravzaprav pa je neumno, če rečem „doma“.

„Zakaj?“ sta vprašala dva tovariša, ki sta sedela poleg mize, ki jo je skrojil Tine lastnoročno za svojo vsakdanjo potrebo. Kuhala sta vodo za čaj na špiritusu. Bilo je še par drugih miz okrog ob stenah in vsaka od njih je vršila svojo posebno nalogo. Pri eni je Tine pisal, pri drugi jedel, tretja je bila pokrita z mapami, v katerih so bile risbe, bakrorezi, radirunge in akvareli. Ampak ta miza, odkoder se je zaslišalo vprašanje „zakaj?“ je služila za kuhinjo. Krožniki so stali gori in skledice a v predalih so bile spravljene žlice, noži, vilice, kruh, sol, citrone in kar se še potrebuje za tako priprosto in ženijalno gospodinjstvo, kakor ga je imel Tine.

„Zato, ker nismo nikjer doma“, je rekel Tine.

„Živimo v dolini solz“, se je pačil Ferdo Rant, debeli Bavarec in največji šaljivec med slikarskim pomladkom.

„Ali pa le tam, kjer razumejo naše stremljenje, naše cilje in ideale“, je spregovoril svetlolasi Ludvik Gensen, doma iz hladne Norveške, — poetična duša, ki je slikal najrajše sanjave in subtilne krajine, polne neke tihe, globoke melanholije.

„Da, da, le tam smo doma, kjer razumejo naše želje in naše delo,“ je zopet povzel Tine. „Zato mi je bilo v tistem kraju, kjer sem se rodil, kjer sem preživel mlada leta, kjer so moji najbližji srodniki, kjer poznam vsak grm in vsako stezo, zato mi je bilo tako težko in tuje. Kdo se zanima za mojo slikarijo? Tiste podobne, ki se prodajajo po sejmihi po sedemdeset vinarjev kos, se jim zde lepše, kakor vse moje „umetnine“. K večjem, če me vpraša kdo, koliko se zasluži s slikarjem in če bom doštudiral kdaj do penzije. Ko sem rekel, da nikoli, da je slikarstvo svobodna umetnost brez penzije, sem izgubil vse spoštovanje v očeh mojih sokrajanov. Učitelj ima penzijo, poštar jo ima in še celo eksekutor, ki rubi zaostale davke in ktereiga nima nihče rad. Vsak, kdor študira, dobi danes ali jutri lepo službo, na starost penzijo in kadar umrje se briga država za vdovo in otroke. Slikarstvo je pa beraška stvar, odvisno od dobre volje ljudi, kakor so komedijaši odvisni od dobre volje kmetov po vaseh, če se jim zljubi gledati njihove norije ali ne.“

„Brezdomovinci smo“, sta rekla onadva, ki sta kuhala čaj. Eden je bil iz Dolnjega Štajerskega, drugi iz Istre, oba Slovenca. „Saj ni zastonj napisal Cankar, da smo vsi slovenski umetniki tujci dovsod, doma in na tujem“, je pristavil Štarejec, ki se je zanimal tudi za literaturo.

„Ne samo vi, ampak vsi umetniki, smo tujci povsod“, je dejal Norvežan.

„Meni so moji ožji rojaki, doma v moji gorski župi, le izvrstni modeli“, je menil debeli Bavarec, „in od modela ne zahtevam, da bi znal ceniti moje ideale.“

„Ti imaš prav“, mu je pritrdil Tine. „Kaj te končno briga tvoja rojstna vas, ko imaš po svoji deželi zadosti takih, ki vedo in cenijo slikarstvo. Prideš v svoje glavno mesto in s ponosom se sprehajaš po pinakotekah, po izložbah in vsak drugi človek, ki ga srečaš je slikar ali mecen. Pri nas pa nimamo nobenih galerij, nobenih mecenov in onim par slikarjem, kar se nas najde po naših deželah, nam je ravno tako, kakor ptiču brez gnezda, nihče ne ve, kam bi se dejal in kaj bi začel. Patrijotje nam pripovedujejo, da smo apostoli na naši kulturni orjanici, da si bomo prislužili nevenljivih zaslug a na tistih treh umetniških izložbah jih ni bilo, ki smo jih priredili, in porinili ž njimi tudi Slovence med one kulturne narode, ki se pehajo za splošni in umetniški napredek človečanstva. Naši žurnalistje so namreč jako navdušeni, ker se jim godi, kakor nam. Lačen želodec in prazen žep sta bila od nekdanj najboljši vir navdušenosti.“

„Glej, kam si obrnil pogovor“, se je smejal Bavarec. „Najprej začne „doma sem bil“, človek pričakuje, kakšno ljubeznjivo idilico, kakšen poetičen ljubeženski intermezzo z dežele a ta naš imenitni Tine, napravi iz tega toliko obetajočega motiva pusto razpravo o finančnem položaju umetnikov in o fizičnih vzrokih tako poetičnih duševnih pojavov, kakor je navdušenje. To ni

originalno, tega nismo pričakovali, to vemo vse že zdavnaj od konca do kraja in mi nismo prišli na jeremijade, ampak na čaj, na smeh, na vesel razgovor in na petje. Rajše kaj zapoj, vaše pesmi so lepe in radi jih slišimo vsi.“

Tine se je smejal. „Tak flegmatik, kakor si ti, res ni za pameten pogovor. Ne bom pel, ne ljubi se mi, hripav sem, kakor pravi kakšna primadona, če ni pri volji kratkočasiti ljudij ali pa navduševati jih, kar je menda eno in isto.“

„On je lahko flegmatik“, je pripomnil Istrijanec. „Mastno državno štipendijo ima in nek mecen je naročil štiri slike pri njem ta teden. Tudi jaz bi bil flegmatičen, če bi se mi godilo tako dobro. Mi trije pa živimo od zraka božjega in od tistih pičlih svetnikov, ki jih naročajo naši župniki za vaše cerkve. Cerkev imamo sicer mnogo in tudi svetnike častimo zelo. Ampak navadno naroča njihove like naše ljudstvo rajše pri podobarjih, ki delajo ob enem tudi napise za trgovine in cesarske orle za trafike, kakor pa pri nas umetnikih, ki se potikamo po svetovnih slikarskih akademijah in ki govorimo o idealih.“

„Res je to“, je pritrdil Tine in vprašal Bavarca: „Kakšen mecen je to, ki je najel tvoj čopič kar za štiri slike. Če se kaj razume v naš posel in če nima stisnjenih pesti, priporoči še mojo malenkost njegovi milosti.“

„Mogoče, da pojde“, je obljuboval Bavorec. „Ko bom prihodnjč povabljen na čaj k baronesi Ceciliji, edini starikavi hčerki mojega mecena, pripovedoval ji bom o vas treh in o vaših pesmih, pa bo povabila morda še vas, da ji zapojete, kar znate. Ona ljubi petje. In pri tem se govori lahko tudi o slikarstvu in morda naroči par skic pri vas o vaših krajih in vaših narodnih nošnjah. Tudi zato se zanima.“

„Ali je lepa?“ je vprašal Norvežan.

„Saj sem že dejal, da ni mlada“, je odvrnil debeli slikar.

„Staro lice je lahko plemenitejše in lepše, kakor mlada maska, s katero kitijo frizerji svoja izložbna okna,“ je rekel Norvežan.

„Oho, ne vselej. Nu, baronesa Cecilija, ki nima zastonj to ime, — glasbo ljubi namreč strastno, ni lepa; črte njenega obraza so nepravilne in preostre ali njeno oko je duhovito, usta so rezana energično in interesantno, njen pogovor je vedno zanimiv, vesela je in temperamentna.“

„Živijo, baronesa Cecilija“, je zakričal Štajerec. „Jaz se bom zaljubil v njo, čeprav sem mlad in plebejec in vem da ne mara za takšno ognjeno ali navadno srce, kakor je moje. Ali moja zadnja ljubezen je bila lepa, kakor madona in neumna, kakor hribovska gos. Sit sem lepote in moj duh je lačen duhovitih pogovorov, kakor suha zemlja vode.“

„Kaj je ona naročila štiri slike?“ je vprašal Istrijanec.

„Ne ona, ampak njen oče, saj sem že povedal“, je razlagal Bavorec. „On ima v naših hribih majhen lovski dvorec, od

koder so imenitni razgledi po gorovju. Te razglede si je naročil pri meni in v letošnjih počitnicah jih bom naslikal. Živel bom na dvorcu, slikal bom in Sepp, eden od baronovih lovcev mi bo stregel, pekel zajce in srne in skrbel za moj telesni blagor. Zavidajte me, živel bom, kakor baron in še plačan bom zato!“

„Saj te zavidamo“, je rekel Tine in ga pogledal žalostno. „Pri nas so tudi čudoviti razgledi in po naših gorah se tudi najde par dvorcev ali lastnikom še na misel ne pride naročiti slik. Včasih je odgojitelj otrok amaterfotograf, ta knipsne gradič od vseh štirih strani, gospoda si dajo napraviti razglednice in umetniškim potrebam je zadoščeno.“

„Tine je slabe volje, odkar je bil doma“, je menil Štarejec.

„No, tudi ti se ne vračaš zlate volje in ponosne glave iz naše ljube domovine. Meni kar roke klonejo, kadar pridem z doma. Tam pri nas živijo ljudje in še v sanjah jih ne briga slavna naša slikarska umetnost. In kadar jih opazujem, kako živijo mirno ali v prepiru, veselo ali nesrečno, zazdi se mi vse moje slikarstvo neizmerno odveč. Zakaj slikamo, prosim vas, za koga? Stotine in stotisoči žive brez naše umetnosti in nič se jim ne pozna, da bi jim kaj manjkalo. Vsak drug stan je bolj potreben, kakor ta naša lepa umetnost. Zdravnik na primer, ta vendar nekaj koristi.“

„Oh in je nezadovoljen, kakor mi“, se je smejal Bavorec. „Saj poznam naše zdravnike po naših gorah. Ubija se in ubija, če mu bolnik umrje, pravijo, da nič ne zna, da je slepar, če pa koga res ozdravi, potem ni pomagal on, ampak čaj od konjederke ali pa božja pot na katero je poslal ženo. Nikjer noben stan, ne pozna hvaležnosti. Jaz ne pojnim, zakaj si gulite glave s takimi nepotrebnostmi. Jaz sem drug človek in moj oče, ki je kmet je drug človek. Jaz sem odrastel pri njem doma, zato ga razumem, razumem njegove skrbi, kdaj bo deževalo, kako bo krompir rodil in če se bodo junci dobro prodali; on pa ni bil z menoj po svetu in zato ne razume mojega slikarstva. Edino, če mu poveš, koliko denarja dobiš za svoje platno, to bo razumel.“

„Da z denarjem raste spoštovanje“, je rekel Tine sarkastično. „Edino denar še imponira in edino denar te še veže z milo domovino. Če greš po svetu in prideš brez denarja domov, si baraba, potepuh in zapravljlivec, samo polna možnja ti pridobi spoštovanje očeta in ljubezen matere. Kdo te vpraša mnogo, kako si prišel do cvenka, samo da ga imaš. Glejte, prišel sem domov in moje srce je bilo dobro, polno ljubezni je bilo in mislil sem v miru in veselju preživeti par lepih dni v domačem kraju med sorodniki. Pa ko sem prišel, srečali so me začudeni pogledi.“

„Po kaj si prišel?“ so me vpraševali. In res ni bito posebnega vzroka hoditi domov. Dolgo me že ni bilo, res ali samo srednješolci hodijo parkrat na leto v domač zapeček. Niso mi pisali, da je kdó bolan, nobenega posla nisem imel.

„Kako se ti pa godi?“ so vprašali bratje in bali so se, da ne bi prišel po denar in jih okradal spet za del, kakor sem jih že toliko. Pisal sem jim sicer pred dvema leti že, da ne bom nič več potreboval denarja od doma, ali vendar niso bili na čistem, če nisem prišel iz takih sebičnih vzrokov. Gledali so me nezaupno in še le čez par dni, ko nisem govoril nič o denarju in so videli, da nisem prišel prosit, so postali bolj prijazni.

Veselil sem se toliko na ta obisk a razočaral sem se že prvi dan in nazadnje mi je bilo žal, da sem prišel. Čisto drugo življenje živimo oni in jaz. Na poti sem jim bil povsod in že prvo popoldne nisem vedel kaj početi. Nisem prinesel seboj niti barv, niti čopičev, drugače bi bil vsaj kaj slikal. Ali hotel sem priti enkrat brez vsega, samo, kakor domač človek.

„Lepo življenje imaš“, so mi rekali, „mi ne smemo tako postopati.“ Spomladi je dosti dela, kakor veste, pa so se pehali zadosti.

„Po zimi ste vi počivali in jaz sem delal,“ sem se branil. „Jaz delam gotovo toliko, kakor vi.“

Zasmejali so se porogljivo in skomizgnili z rameni. „Tvoje delo je igrača“, so rekli.

Obiskoval sem znance in njihovo življenje se mi je zdelo čudno. Moj bratranec, kakšnih petnajst let starejši od mene, je bogat človek. Lepa polja ima, obsežne gozdove, krasno živino v lepih zidanih hlevih, sam pa stanuje v grdi stari hiši, z gnjilimi podi in premajhnimi okni. Vsi njegovi otroci so bolehní in slabi ali to ga skrbi manj, kakor ga skrbi njegova goveda. Živina ima lepo stajo in vedno čisto steljo, gospodar ve, da se redijo volí najbolj v čistih hlevih. Občudoval sem ta moderna gospodarska poslopja, cementirane svinjake, posebno šupo za kokoši, čebelnjak v vrtu, kozolec pred skednjom. Vse je bilo urejeno praktično. Ko sem pa vstopil v hišo, sem se vstrašil nad nesnago, ki se je valjala po podu in povsod. Otroci so bolj umazani, kakor prešički, ki sem jih bil videl zunaj. V mali temni kamri, kjer so spali otroci, stale so dve stare postelje, pokrite z nečistimi blazinami. Na vsaki postelji sta spala po dva otroka, v hlevu ali je imelo vsako živinčé svojo stajo. Vedel sem, da ima bratranec velike zneske vložene v hranilnici. Zakaj ni sezidal nove hiše, zakaj hodi umazan okrog, zakaj pusti, da se peha žena z najtežjimi deli na žive in mrtve, da izgleda ubogo in zanamajeno. Z malimi denarji bi živel človeško in še bi mu ostalo kapitala po hranilnicah za dote hčeram in za kakšno nesrečo. Tako živijo vsi, goldinarja mu je škoda, lastnega življenja, zdravja žene in otrok mu ni škoda.

Nas eden ne bo meril človeka po njegovem žepu, kakor oni in če prav nima mnogo, vendar ne bo stiskal krajcarja, kadar je treba kupiti zdravila ali hrane.“

„Molči, molči, vsa naša plemenitost ni mnogo vredna. Priučena je in vsi skrivamo v sebi isto skopost in isto sebičnost,“ je rekel Bavorec.

„Mogoče. In če je res, je žalostno,“ je nadaljeval Tine. „Mogoče znamo mi inteligenca boljše skrivati take nelepe lastnosti. Glejte, videl sem mladega vdovca. Komaj tri tedne je bilo, kar je umrla njegova žena. Pravili so mi, da je bila zelo lepa in da sta se imela jako rada. Otrok ni bilo nobenih. In čez tri tedne že je snubil drugo in zmenili so se, da bo poroka kmalu, ker neče ostati ob žetvi sam. Tega nisem razumel. Pogovarjal sem se z njim, žalosten je bil, pravil je, da ne bo nikoli pozabil svoje prve žene a čez dva meseca po njeni smrti bo druga gospodinjila v njegovi hiši. Tudi to drugo ima rad. Pripovedoval mi je, da je čedno dekle, da je pridna in da upa, da bo srečen. „Dejal sem ji, naj bo taka, kakor ranjca, pa bo vse dobro,“ mi je pripovedoval. Kakšna je taka ljubezen?!

Videl sem mater z na pol slepim triletnim otrokom. Nosila ga je na rokah in jokaje mi je pripovedovala, da je pred letom zbolelo in da vidi od takrat vedno manj. Pritiskala je otroka na se in poljubovala ga je z veliko ljubeznijo. „Če ga pustim iti samega okrog, mi pride revše vse pobito domov. Velika nesreča me je zadela.“ Vprašal sem jo, če je bila v trgu pri zdravniku. Rekla mi je, da ne.

„In zakaj ne? Otroku bi se dalo morda še pomagati.“

„Zdravniki so dragi in kdo ve, če kaj pomaga. Kdo bi vse to zmagal, težko se živi,“ je dejala ona.

„Saj ste premožni,“ sem odvrnil. „Lepo posestvo imate in brez dolgov. Kaj ne bi bilo boljše, da gre par volov iz hleva, kakor da vam ostane otrok slep. Kakšna mati ste. Pravite, da imate otroka radi in vendar ničesar ne storite zanj.“

„Človek bi storil, ampak težko je, Bog ve, če bi pomagalo. Obljubila sem se na božjo pot z otrokom. Kakor je božja volja, tako naj bo, mi je odgovorila.

„Vaše besede so pregrešne,“ sem rekel. „Zakaj vam je Bog dal pamet, kakor da se je poslužujete. Zakaj skušate Boga. Čudežev zaradi vas ne bo delal. In na božjo pot greste samo iz skoposti, ker je to cenejše, kakor zdravnik. Kadar bo prišel otrok k pameti, vas bo preklinjal, ker bi mu bili lahko rešili vid, pa se vam je škoda zdelo denarja!“ Tako sem ji očital, ali pomagalo ni nič. Odšla je dalje, pritiskajoč otroka na svoje srce in odgovarjajoč mi, da se ne morejo spraviti na beraško palico, ko se še niti ne ve ne, če bi kaj pomagalo ali ne. Kakšne solze so to, vprašam vas. To je sama hinavščina!“

„Povsod so ljudje hinavski in tudi mi vsi smo hinavci,“ je rekel Norvežan. „Nihče od nas ne bi žrtvoval za družega vse. Naše žrtve so omejene in vedno skušamo na vse načine, da ostanejo majhne in da ne bole. Prej sta me prosila vidva, naj vama posodim 10 mark,“ se je obrnil k onima dvema, ki sta

bila skuhala čaj in ga razdelila. „Rekel sem, da nimam toliko in dal sem vama samo pet. Ampak to ni res. V žepu imam šestdeset mark in še bom dobil od doma pred prvim. Iz same sebičnosti sem rekel da nimam. Vidva potrebujeta denar za kruh in za barve, stanovanje nimata plačano, vajina obleka je skromna. Jaz imam vsega v obilici in denar bom zapravil na smodke, na orfej, na cvetlice, na pivo in na karte. Vsi smo enaki, vsi smo sebični.“ Razdelil je denar in ga porinil pred Štajerca. „Vsemita od prijatelja in ne zamerita.“

„Kdaj bova pa vrnila toliko?“ je rekel Istrijanec na pol veselo in na pol v skrbeh.

„Kadar bodeta prodala prvo sliko za deset tisoč mark,“ je odvrnil Norvežan.

„Slava,“ je zakričal Bavorec s svojim šumnim basom. „Saj sem rekel, da so falotje po celem svetu, po deželi in po mestih. Vsi smo iz enega mesa in Tine je fantast in idealist. Tukaj je tudi moj obolus in prosim naj se sprejme na oltar prijateljstva. Kmetje ne znajo drugače. Nihče jih ni učil visokih čustev, pravi grešniki smo mi. Ti Istrijan, jutri pojdi v zastavarno in izkupi Štajercu črno obleko, da pojde z menoj k baronesi Ceciliji, ti pa reši svojo hrvaško tamburico. V četrtek pojdemo vsi tja, kolikor nas je zdaj zbranih. Originalno bo in mogoče bo pomagalo vsem. Če ne bomo našli mecena, boste vsaj zopet enkrat v inteligentni družbi, tudi ta je večkrat dar nebeški v našem pustem življenju. Jaz bi se bil že ponudil, da vas vzamem vse s seboj, pa sem se premišljal, če bi mi kaj škodilo ali ne, saj veste, da je pri eni skledi boljša ena žlica, kakor pa pet. Kaj hočete, vsi smo beštije, ena večja, druga manjša. Izpovedal sem se in upam, da mi bo odveza gotova.“

Poklonil se je pred Štajercem in Istrijancem, položil dvajset marek na mizo in se zasmejal pristrčno in poredno.

Vsi so se smejali. Tine je privlekel iz nekega dve debeli buteljki. „Goriški rizling je to. Prinesel sem ga iz našega juga in spraviti sem ga hotel za posebno prazničen moment.“

„Sam ga je hotel popiti, sebičnež!“ je dražil Bavorec.

„Zato ga zdaj skesano odstopam občemu blagru,“ se je smejal Tine.

„In vidva, nimata nobenih grehov?“ je vprašal Norvežan Štajerca in Istrijanca.

„Ne, midva sva še nedolžna,“ je rekel Istrijanec.

„Midva nimava ničesar, zato sva še dobra in plemenita, saj ste videli, da je imetek vir vsega hudega,“ je razlagal Štajerec.

Kupice so zazvene in Slovenci so zapeli ono prastaro zdravico:

Kol'kor kapljic tol'ko let
Bog nam daj na svet' živet!

Pri mladih ljudeh se konča vse v veselju in vsaka otožnost umrje v smehu in petju.

Večerna zarja je pozlatila okna in obrazi naših znancev so žareli od zadovoljne in vesele sreče.

DAMIR FEIGEL:

NOVI ROMAN.

Zelo je ugajal naročnikom „Gospodar“, odkar ga je urejeval Julij Bedenik. In kako je spoznal ta urednik čitatelje svojega lista! Ko je prevzel uredništvo, je bilo naročnikov nekaj nad 300; v par mesecih se je to število skoraj podvojilo in vse to le po njegovi zaslugi.

Urednikova znanost se nikakor ni zrcalila v uvodnih člankih, v katerih je pretresaval kmetško-gospodarska vprašanja in kateri so bili večkrat le slabi prevodi. Razumni kmetovalci niso prav nič zamerili uredniku, da je pisal v najhujši zimi o krompirju in v pasjih dneh pa o kisavi domače repe, češ, kako naj ve urednik za vse kmetске potrebe, ko je pač on le mesten človek, ki pozna krompir in repo le na krožniku.

Tudi dnevne novice niso bile prava privlačna sila. V trgu se itak ni prigodilo posebnega. In še te malenkostne dnevne novice so bile zelo oprezno pisane; koj se je spoznalo, da izvira ta opreznost iz kake neprijetne izkušnje. Motil se ni, kdor je tako sklepal.

Nekoč je namreč napravil vest: „Stepli sta se. — Ni dolgo od tega, ko sta se stopli v našem trgu dve ženski. Boj je bil hud. Vzrok ljubosumnost.“ In koliko je moral pretrpeti urednik Bedenik za to kratko, izmišljeno novico.

Cel dan je imel ženske obiske. Ta ga je prosila, naj ne imenuje njenega imena, druga se je jezila, da je objavil njene popolnoma zasebne razmere, tretja zahtevala, naj spravi on kot urednik tako uglednega lista natakario „pri Hrastiču“ iz trga, češ ona je kriva, da tiči njen mož vedno pri kozarcu, zakar jo je pa že plačala z dežnikom.

Tako je šlo cel božji dan. Proti večeru je pa izvedela urednikova soproga sama za te obiske, prihitela v svoji ljubosumnosti kakor blisk v uredništvo, spodila ženo nekega trgovca iz sobe in tako oštela svojega moža, da je slednjič ta res veroval v svoje donžuanstvo. Kaj se hoče, urednik je postal na ta način žrtev časnikarske resnicoljubnosti in uredniške tajnosti, ker ni

smel izdati ženi vzroka teh obiskov. Od iste pridige dalje je pa postal v dnevnih vesteh zelo oprezen, ker spoznal je bojaželjni trški ženski svet in ljubezen svoje žene.

Splošna priljubljenost „Gospodarja“ ni izvirala ne iz člankov ne iz domačih vestij, pač pa iz originalnih podlistkov, ki so tuptam segali globoko v oglase zadnje strani. Urednik je bil res mojster — pod črto. Pod ameriskim pseudonimom James Ryan-a je objavljajal plodove svoje bujne domišljije in si znal z raznimi prizori ohraniti stare naročnike in pridobivati vedno več novih.

Toda prišel je čas, ko je bil v zadregi. Njegov zadnji roman je bil končan. Krvi je steklo par škafov, glavnega junaka je povozil automobil, (kar je tako razkačilo čitajoče trško občinstvo, da je metalo za vsakim takim vozom kamenje), mlada Doroteja je izpila strup, sploh ni ostalo več toliko ljudij, da bi se izplačalo napisati še eno nadaljevanje.

Skrbeti je moral za nov roman. Toda snov! Pripravna, privlačna snov! Nekaj novega! Mislil je in mislil in njegove misli so se plazile z banditi po vročih Abrucih, so zmrzavale v sibirskem proganstvu, so se kopale v temni krvi divjih rudečkožjev in ulamjale so v bogate trgovine londonskih zlatarjev.

Mirujte, postojte misli! Izborna ideja! Ljudstvo se kaj rado zanima za skrivnostne vlome, za nepoznane tatove, za ženijalno izvršene zločine in za tajno delovanje detektivov. V vseh svetovnih jezikih že mrgole detektivski romani, zakaj naj bi ostali Slovenci brez svojega Conan Doyle-ja in brez svojega Sherlock Holmes-a.

Neznana čuvstva so obšla urednika. Tako prijetno mu je bilo pri srcu, vrgel se je na naslonjač, zaprl oči in videl se že slavnega, bogatega . . .

Megleni osnutek njegovega romana je postajal vedno jasnejši. Vsaka misel je bila nova barva na sliki njegove domišljije. Skica je bila gotova, sedaj pa na podrobno delo.

Sedel je k pisalni mizi in mrzlično hitro je drsalo pero po raskavem papirju.

Popisal je krasen grad in njegovega lastnika, visokega aristokrata. Pri tem je nehote mislil na vpokojenega pomorskega kapitana Schmidta, ki je imel vilo zunaj trga in h kateremu je večkrat zahajal, da je uporabljal potem spomine njegovega potovanja širom sveta v svojih podlistkih.

Seveda je bila noč. K gradu se je plazil lopov, (tu je sledil natančen popis notranjščine gradu), prišel neopažen v sobo, kjer je imel grof blagajno, ukradel 50.000 K, zlatnino, srebrnino in krasne dragulje gospe grofice in izginil s tem bogatim plenom.

Vse je bilo vznemirjeno, redarji, orožniki so bili noč in dan na delu — toda zaman — o storilcu ni bilo ne duha ne sluha.

Zgodilo se je pa, da se je mudil v bližnjem mestu na počitnicah znan detektiv iz izborne newyorške šole Robert Allan Pinkertona, po imenu Anderson. Ta je vzel vso zadevo v roke.

Težavno je bilo njegovo delo, toda po preteku petih poglavij je že prišel na čisto, dobil je zločinca na podlagi utrganega gumba, prsnih odtisov na nekoliko prašni blagajni in na sledovih nog v mehki zemlji.

Zločinec je pa bil nezakonski sin grofove nekdanje sobarice. Umetno vpletena v to glavno dejanje je bila na tem mestu pikantna ljubezen mladega grofa s sobarico, njen padec, njena tajna odstranitev iz gradu, da ni izvedela mlada grofova soproga, in njeno maščevanje. Odgojila je lastnega sina v sovraštvu do njegovega očeta, ne da bi sin vedel, da je grof njegov oče. Popisovala mu je grad, bogastvo, denar in lačni želodec in raztrgana obleka sta pomagala sinu, da je izvršil zločin.

Komaj pri porotni obravnavi je izvedel grof, da je tat njegov sin. —

Urednik ni zapazil, da se je začelo solnce že poslavljalati in ko je končal, odložil pero je komaj prišel na to, da ga je gonja za zločincem ulačnila.

Žena ga je tačas iskala po vseh gostilnah, da bi šla skupno k večerji, le v uredništvo je ni bilo.

„S prihodnjo številko začne naš list priobčevati nov roman, ki se glasi „Krivda in osveta ali Detektiv Anderson“. Snov je zajeta iz sedanjosti, značaji so umetniško začrtani, dejanja je mnogo. Ljubezni, zločinu, tajni policiji je odkazano v romanu odlično mesto. Pisatelj je že znan našim čitateljem in je sotrudnik največjih listov. Upajmo, da ustrezemo s tem novim delom svojim naročnikom!

Uredništvo „Gospodarja“.

Teh par vrstic je prinesel prihodnji „Gospodar“ in ž njimi pošegetal nekoliko občinstvo, vzbudil njihovo radovednost in ni je bilo hiše, v kateri ne bi bili ugibali moški in ženske o vsebini in izidu tega novega romana. Šteli so ure do prihoda prihodnje številke.

Dočakali so. Začetek romana je bil res pisan z vsem poletom. Koj se je javilo kakih 50 novih naročnikov. In tako je šlo dalje. Z vsakim nadaljevanjem je naraščalo število naročnikov in celo „Grofica — beračica“ in „Lizanska sirota“ sta se morale umakniti temu novemu romanu, da si imajo dame povsod prednost.

Urednik si je nabavil sodček vina, njegova soproga si je pa naročila iz mesta nov moderen klobuk in svileno bluzo. To je bil prvi uspeh „Krivde in osvete“.

Dogodilo se je, da je ob času 17 poglavja novega romana vdrl neznan tat po noči v vilo kapitana Schmidta, vlomil v blagajno in pobral iz nje par tisočakov, katere je imel kapitan kot izkupiček prodane gozdne parcele slučajno doma.

Dasi je prišel gospodar koj na sled tatvini, je bil vendar ves trud orožnikov brezuspešen.

In sedaj se je začel zanimati za to tatvino tudi urednik. Če je že tako krasno opisal v romanu, ki vzbuja v vseh krogih zanimanje, delovanje detektiva, zakaj ne bi sam poskusil svoje detektivske sreče?

Brskal je po trgu, po okolici in po gostilnah. V vsaki neznani osebi je videl storilca, zasledoval ga in opazoval, kar mu je doneslo s časom dve zaušnici. Toda to ga ni ostrašilo, še z večjo unemo se je vrgel v detektivske posle, dokler ga ni tožilo par oseb radi razžaljenja časti, ker jih je nazival v svoji slepi detektivski strasti s tatovi. Celó Schmidt sam mu je pokazal vrata, ker je vedno preiskoval po njegovem vrtu sledove stopinj in mu pri tem pohodil najlepše cvetlice.

Tat je pa ostal skrit.

Neko jutro — roman v „Gospodarju“ še ni bil končan — je odpiral urednik došla pisma. Med drugim je zapazilo urednikovo oko tudi pismo iz Amerike. Na znamki je bil pečat iz Washingtona.

Mogoče kak nov naročnik, mogoče je prišla slava njegovega „Detektiva Andersena“ celo v Ameriko. Zakaj bi ne zaslovel tak imeniten roman tudi po novem svetu? In mislil je že urednik, kako se zahvali v prihodnji listnici uredništva novemu naročniku v daljni Ameriki za priznanje, kar seveda povzdigne ugled njegovega lista.

Z veseljem je odprl pismo in bral:

„Dragi g. urednik!

Pred tremi meseci sem se priklatil na svojem potovanju tudi v Vaš trg. V gostilni sem prebiral — dolg čas mi je bil — podlistek v Vašem listu in sicer ravno ono mesto, ki popisuje vlom pri grofu. Strokovnjaško skoraj je bil popisan ta vlom.

Moj dober nos me ni zapustil. Tistega romana ni spisal James Ryan, pač pa Vi, kaj ne, g. urednik? Saj tak list tudi ne more plačevati velikih honorarjev znamenitim pisateljem.

Poizvedoval sem nekaj časa, dognal, da zahajate večkrat k kapitanu Schmidtu in koj sem slutil, da ste tako živo opisali njegovo vilo.

Če pa spozna človek na tak način notranjosti kakega poslopja, če ve, kje tiči denar, bi bil norec, ako ne bi šel krast.

Da me pa ne bi dobili tako hitro kaki nepoklicani detektivi, sem najprej vkradel par velikih škornjev, v katerih se mi noge kar plesale, in te tuje škornje sem rabil radi sledov na mehki zemlji, pri blagajni sem prej prah pobrisal, da se niso poznali na njem odtisi mojih prstov in še rokavice sem imel. Jaz imam namreč čast, da sem že v „albumu“ in da poznajo moje prste v večjih mestih bolj kakor jaz sam. V blagajno sem pa vlomil po Vašem zares tržaškem receptu.

Hvala Vam za navodila, dana mi po Vašem romanu. Samo glede vsote ste se blagovolili zmotiti, kajti v blagajni sem dobil samo 14 tisočakov. Prihodnjič bi prosil več točnosti!

Za nasvete se Vam še enkrat zahvaljujem. Vi ste me naučili opreznosti. Mene ni treba iskati, kajti jaz bom že bog-vekje, še predno pride to pismo do Vas.

O priliki spišem mogoče sam en roman. Za sedaj pa hvala in pozdrav!

X. Y., zaprisežen vlomilec.“

Nobenega detektivskega romana ni več spisal urednik. Sklenil je, da ne pojde več kot voditelj drugim prebrisancem na opolzlo pot zločinov. Raje pa kmetske romane, o sporih med sosedi itd.

Kmalu je objel zubelj pismo amerikkanskega neznanca, urednik je pa izkušal zakopati vso zadevo v najtemnejši kotiček svojega spomina.

SMEŠNICE.

Najvarnejša pot.

Prosim, morete mi li pokazati najvarnejšo pot na vrh gore?

To da, vidite le vedno za živino, kam se živina upa, tja tudi Vi lahko greste.

Dobrosrčnost.

To sem vesel, da nimam danes nič denerja. Sem namreč tako dobre volje, da bi, ako bi imel kakšen kapital vsega razdelil.

Razpisujemo danes

deveti natečaj ugank

ter si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve saj se dološljejo najkasneje do 15. septembra. Naslov: „DOMAČI PRIJATELJ“ v PRAGI VIII. Pravico do izžrebanja imajo samo odjemalci Vydrovih proizvodov in člani njihovih družin.

Število rešenih ugank ne odločuje, ena zadostuje.

Cene 50:

1. *Dekoratívna soha: Nizozemska deklica* (po sliki).
2. Alexandrov: *Pesmi in romance* (krasno vezana knjiga.)
3. *Toiletna skrinjica.*
4. *Pogled na Beljak* (slika v okvirju).
5. A. Aškerc: *Tisoč in ena noč* (krasno vezana knjiga).
6. *Jardiniera.*
- 7.—8. *Posodice za kavo* (tri skudelice s krožniki z napisom: Vydrova žitna kava).

84. Uganka.

Fr. Šolar.

Bela njiva, črno seme
modra glava, ki ga seje.
Kaj je to?

85. Šaljivo vprašanje.

Mihael Pustišek, Zdole.

Poznaš orodje, katero godci rabijo?
Beri nazaj, v mejo me postavijo.

86. Računska uganka.

Anica Smolnikar, Zavodnja.

Sedem jih je a vendar nobeden,
vzameš tri proč, ostane ti eden.

87. Kraljeva pot.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

e	v	o	l	s
n	s	e	š	n
	k	r	e	r
	i	p	e	
	p	n	c	
	e	a		
n	s	r	f	
i	k	d	r	

88. Konjiček.

Prijatelj priatelj.

ta	vsa	za	ko	ro	je	la	coj	pri	se
po	si	že	be	bi	ta	in	in	in	no
in	ko	brez	če	roj	vsa	du	jaz	ti	se
le	že	la	*	be	nik	*	vsem	ko	me
si	skrb	de	Grad	ja	cev	te	le	no	pri
si	pa	le	coj	ru	mo	naš	li	ne	tež
pa	no	no	li	A.	krog	ran	smeh	da	zu
ve	la	lju	ba	no	poz	giz	več	je	ljaš
coj	lju	lju	la	li	zi	kar	me	je	vih
bi	se-	ko	ba	si	a	ne	bla	a	ni

89. Šaljivi rebus.

Branko iz Luč.

r r
 r
r r

90. Tajiustveni napis.

Mihael Teršek, Padec.

Tib ese das, lat kad
omo vinan! eprid
esvec mli zsp omi
na. vv

91. Kvadrat.

Zavrh, Begunje.

a a a a

e e h k

k l l o

o p r s

—

92. Uganka.

Rudolf Vendimir, Ljubljana.

Škoda, da nisem malo več!
 Ko bi mogel še to doseči,
 vse bi dejalo: vidiš jelena.
 Zdaj mu nisem še do kolena.

—

Dobitki osmega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilec:

1. *Kmečka domačija* (slika): Ivan Burdian, nadučitelj Šmartno pri Gornjemgradu.

2. Dr. I. Tavčar: *Povesti* (knjiga): Ivanka Čuk, Ljubljana, Stari trg 28.

3. *Dekoratívni kip*: Zdravko Birt, krojaški mojster, Sele, p. Borovlje.

4. *Pogled na Perzagno* (slika): Filip Izlaker, gostilničar, Trbovlje.

5. Z. Kveder-Jelovškova: *Iz naših krajev* (knjiga): Ljudmila Kavš, nadučiteljeva hči, Šmarje pri Ajdovščini.

6. *Dekoratívna vaza*: Franja Bellinger, trafika, Gorica, Tržaška cesta št. 1.

7. *Posode za kavo*: Katarína Hmelak, posestnica Lokavec pri Ajdovščini.

8. *Posode za kavo*: Marija Koželnik, šivilja, Breznica 8. p. Št. Jakob v Rožu.

Rešitev ugank v 8. številu.

71. Peter stopi na stol. — 72. 144 strani. — 73. Las, pas, čas, bas, glas. — 74. Kolo - vrat: kolovrat. — 76. Kam, mak. — 77. Ne bo, nebo. — 78. Čepec. — 79. Bedak, lepak, petak. — 80. Suha, Hosta in Draga so vasi pri Škofji Loki. — 82. Mlin - ar: mlinar. — 83. Železniški uradnik. —

75. Je bela ko mleko,
 rdeča ko kri,
 zaljubljeno gleda
 na smeh se drži.

81.

R
 e
 l e x u l
 u
 d

VSEBINA: KOMPOLJSKI: Oče. — JANKO LAVRIN: Vzdihi. — ZVORAN ZVORANOV: Narodna pesem. — IVAN PUCELJ: Atentat. — KORITNIK: Verzi. — J. P.: Prva nagrada. — R. ROMANOV: Svidenje. — ORIN: Kmečka pesen. — ZOFKA JELOVŠEK: V ateljeju. — DAMIR FEIGEL: Novi roman. — Smešnice. — Uganke.

Izdajatelj in za uredništvo odgovoren: F. Vydra v Pragi VIII.

Tisk firme Binko in Zika v Pragi II., Vodičkova 22.

Razven že navedenih posebnosti Vydrove otroške moke ne smemo pozabiti tudi na drugo nič manj važno, namreč njeno nizko ceno.

Pri izdelovanju postavili smo se na čisto trgovsko stališče; pri malem dobičku veliko prodati. Vydrova otroška moka bo vsled nizke cene pri izborni kakovosti v resnici kmalu povsod razširjena. Pošiljamo jo naravnost naročniku 1 kg za 2 K 40. Pri treh kilogramih že poštnine prosto, ali pa z drugimi izdelki vred v znesku za 6 K.

Prvo priznanje

Vydrove otroške moke, katero smo prejeli dne 16. julija.

Velecenjeni!

Z učinkom Vaše otroške moke, katero ste mi poslali na poskušnjo smo bili presenečeni. Odkar jo naš Jaroušek uživa, veliko rajši papa, ter mu vse bolje diši in kar je glavno — redi se.

Prosim, da mi je zopet pošljete ravno iste 3 kg. Priporočam jo tudi vsakomur.

Želeč Vašemu podvzetju mnogo uspeha se priporočam

z vsem spoštovanjem

Alois Sklenička,

učitelj t. č. na počitnicah v Radomyšli
pri Strakonicah.

Vydrova gorčica.

Ljubiteljem dobre gorčice priporočamo naš izdelek. Štorimo to tem sigurneje, ker so nam došla od naših novih p. n. odjemalcev samo laskava priznanja.

Ni naš izdelek eden najcenejših pač pa eden najboljših. Okus delikatni. — Prva na francovski način fino mleta, druga kremška zrnata.

Obe hranjeni v neprodušnih steklenicah, da ne trpe na izsušenju.

Kdor še ni poskusil naj naroči, bode zadovoljen.

Oba izdelka po $\frac{1}{4}$ kg za 80 vinarjev.

== Genik naših izdelkov. ==

Vydrova žitna kava poslana posebej v platnenih vrečicah poštne prosta 5 kg K 4'50

Otroška moka 1 kg. škatljica „ 2'40

Juhne konzerve (grahova, gobova, lečna, riževa in rezančna) posamezni zavitek à $\frac{1}{2}$ kg. „ 1'50

Tudi 1 kg vseh vrst po 200 gr „ 3'—

Juhni pridelek 1 steklenica $\frac{1}{2}$ kg „ 3'—

Šumeči bonbon „Ambo“ in tudi s „sidrom“ zavitek 50 kmd. „ 2'—

Malinovi grog „ 2'—

Oblati „Desert delikat“ zavitek s 50 kmd. „ 3'—

„ **Delikateski** zavitek s 50 kmd. „ 2'50

Masleni oblati zavitek s 25 kmd. „ 2'—

„Buhtin“ v $\frac{1}{4}$ kilogramskih stekleničicah „ 1'—

Gorčica po francoskem i kremškem načinu po $\frac{1}{4}$ kg po 80 h

Pošiljke od K 6'— (razun kave) posiljamo poštne prosto.

Za poskušnjo kolekcija vseh naših izdelkov K 3'50 in poštino.